

A. M i h k e l s
(Tartu)

ÜLEVAADE MANSI POSTPOSITSIIONIDEST

Mansi kirjakeeles on 6 käänet. Järelikult on postpositioonidel (tagasõnad) siin märksa suurem osatähtsus kui näiteks soome või ungari keeles, kus käänete rohkus ei soodusta postpositatsioonide kasutamist. Mansi keele grammatikates leidub eri postpositioonikäsitusi. Vaadelgem neid lähemalt.

Varaseim teadaolev mansi grammatika pärineb A. Ahlqvistilt, kes loetleb 48 postpositiooni, lugedes siia ka K, P, S -tal, mis on abessiivi lõpp, ja K -tel, mis on komitatiivi lõpp. A. Ahlqvist esitab ka postpositioonide murdevariante ja tõlked saksa keelde, tuues ühtlasi näiteid postpositioonide kasutamise kohta. Lähemad kommentaariid ja postpositioonide analüüs puuduvad. (Ahlqvist 1894: 230-234.)

A. Balandini ja A. Vahruševa grammatikas nimetatakse postpositioonideks abisõnu, mida kasutatakse lauses sõnade ühendamiseks. Tagasõnade funktsioonidest tuuakse esile see, et neid kasutatakse käänete täiendamiseks ja täpsustamiseks. Morfoloogilisest aspektist jagatakse postpositioonid muutuvaks ja muutumatuks ning esimesi loetletakse 7, teisi 21. Vaadeldakse ka possessiivsufiksitate liitumist postpositioonidele ja tagasõnade abil väljendatavaid suhteid. Näitelausetega lisandub eespool toodule veel 7 postpositiooni. (Баландин-Вахрушева 1957: 157-161.)

A. Balandin liigitab postpositioonid muutuvaks ja muutumatuks, esitades vastavalt 10 ja 20 tagasõna ning sellega piirdudes. (Баландин 1960: 45-48.)

J. Rombandejeva märgib oma varasemas käsitluses, et postpositioonid järgnevad põhikäändes noomenile, võivad muutuda kohakäänetes, külge võtta possessiivsufikseid, ning uurija liigitab tagasõnu vastavalt väljendatavatele suhetele. (Ромбан্দеева 1966: 355-356.)

Hilisemas käsitluses loeb J. Rombandejeva postpositioonideks abisõnu, mis avalduvad lauses käände funktsioonis.

Tagasõnad täpsustavad täistähenduslike sõnade ruumilis-ajalisi suhteid. Taas rõhutab uurija, et postpositsioonid asetsevad vahetult põhikäandes oleva noomeni või asesõna järel. Edasi vaadeldakse tagasõnade arengumehhanismi, possessiivsufiksi liitumist ning liigitatakse postpositsioonid ruumilisteks, ajalisteks, põhjuslikeks jne. Analüüsitakse ka sufiksitate -kwe ja -riš liitumist tagasõnadele. Kokku esitab uurija 31 tagasõna. (Ромбандеева 1973: 193-195.)

G. Pirotti kirjeldab postpositsioone morfoloogiliste üksustena, mis on käändelõppudega ekvivalentsed. Tagasõnad loetakse nimisõnadest arenenuiks ja jagatakse üldse kahte rühma: 1) nn. päristagasonad, millel on vaid grammatiline sisu; 2) nn. tuletatud tagasonad, s. t. nimisõnad, mida kasutatakse postpositsioonidena ja mis on säilitanud oma esialgse tähenduse. Päristagasonad ei sisaldavat morfeeme. Mainitakse ka postpositsioonide kolmesuunalisust, võimet võtta enda külge possessiivsufikseid. Uurija esitab kokku 15 tagasõna. (Pirotti 1972: 127-133.)

J. Gulya täheldab, et postpositsioonid on abisõnad, mis on seotud põhikäandes oleva noomeni või pronoomeniga. Autor lisab, et tagasonad on asesõnade või substantiivide tardunud vormid, neile võivad liituda possessiivsufiks. Tekstis esineb kokku 4 postpositsiooni. (Гуля 1976: 303.)

B. Kálmán toob esile, et nagu käändelõppudki väljendavad ka mansi keele postpositsioonid koos noomeniga eri adverbiaalseid suhteid. Loetletakse enamesinevaid tagasõnu(15), kirjeldatakse postpositsiooni ja possessiivsufiksi vahekorda. (Kálmán 1976: 54.)

Espool toodust parema ülevaate saamiseks esitan allpool tabeli mansi keele grammatikates esitatud postpositsioonidest. Lisan ka A. Sainahhova kandidaadiväitekirja autorreferaadist saadud andmed (Сайнахова 1966: 5-15; väitekirjise ei ole olnud mulle esialgu kättesaadav). Nagu tabelist ilmneb, jääb eri uurijate postpositsioonikäsitlustes mõndagi lahtiseks ja esineb vasturääkivusigi.

Nii on järgnevatel juhtudel selgusetu, kas uurijad loevad vastavat tagasõna muutuvaks või muutumatuks. A. Balandinil - A. Vahruševal: ēli-pālt 'ées(pool)', numi-pālt 'peal, kohal', juji-pālt 'taga', pasāl '-ga', porat 'ajal'. J. Gulyal: ūltta 'üle', māyās 'kuna, sest; jaoks', jot 'koos; -ga', juji-pālt, mos 'mingi ajani, kohani', muwəl 'ümber', mupəl

(suunda tähistav postpositsioon), pasn 'millenigi, kelleni-
gi', tarmel 'peal', ülta 'üle'. J. Rombandejeval: l'apat 'juu-
res', pöyt 'juures', ertn 'ajal', xoft 'nagu', josit 'tänu',
yurip 'nagu', jot, kastel 'jaaks, ajaks; -ni', mayas, owel-
tit 'kellestki, millestki', pentsel 'asemel', urtij 'ase-
mel'. Kuna postpositsioon СИДНИ on esitatud mansi ortograa-
fias, ei selgu, kas on tegemist kujuga siral (oletatavasti
handi laen) või siral 'nagu'. Lahtisteks jäävad ka mus 'min-
gi ajani, kohani', müwlayi 'üंबर', nupal (suunda tähistav
postpositsioon), tära 'läbi', ontsel 'juures', tiwren 'sis-
se'. A. Ahlqvisti juures torkab silma, et vastupidiselt hi-
lismatele uurijatele loeb ta postpositsioone palt 'poole,
suunas' ja tarmel muutuvaiks. (Ahlqvist 1894: 233, 234.)

Arusaamatusi on tekitanud postpositsioon koni-pal 'pea-
le (kellegi, millegi)', mis A. Balandinil on esitatud muu-
tumatusena (Баландин 1960: 47), A. Sainahhova peab seda aga
muutuvaks: koni-pält 'за, впе (где?)', koni-pälñ 'за, впе
(куда?)' ja koni-pälñal 'с, по (впе)'. Tagasõna koni-pal
ülaltoodud tähenduses peab A. Sainahhova erandlikuna sama
seeria üheks vormiks (Сайнахова 1966: 7). Tagasõna tarmel
muutumatu variant esinevat põhjamurdeis ja Tavda murdes (10).

Ainult A. Balandinil esineb tagasõna alm-päl- 'taga,
taha, tagant'. Ainult J. Rombandejeval esinevad yurip, ont-
säl 'juures', māysäl 'jaaks', pasäl '-ga', māññil- 'nagu'.
Ainult A. Sainahhoval leiame ēntay 'üंबर', pattät 'jook-
sul', tāyl '-ga'. Vaid B. Kálmánil esineb xojtäl 'nagu'.

Kokku on seega eri grammatikates loetletud 19 muutuvat
ja 38 muutumatu postpositsiooni. Järgnevas tabelis tähis-
tab plussmärk seda, et vastava grammatika autor peab post-
positsiooni muutuvaks, miinusmärk - muutumatuks, küsimärk -
grammatika autori seisukoht pole selge.

Muutuvad		Muutumatud	
Postpositsioon	Grammatika	Postpositsioon	Grammatika
alm-päl	B+	ēntay	Se-
ēli-päl-	A+, B+, Ká?, Pi?, R ₂ +, Sa+	ērt(ən)	BV-, R ₁ -, R ₂ -
		xojtäl	Ká?
yal-	A+, B+, BV+, Ká+, Pi+, R ₂ +, Sa+	xoññe	A-, Sa-
		josit	A-, B-, BV-, R ₁ ?, R ₂ -, Sa-
joli-päl	A+, B+, BV+, Pi?, R ₂ +, Sa+	yurip	R ₁ ?

juji-pāl-	A+, B+, Ká?, Pi?, Sa+	jāt	A?
kīwar-	A+, B+, BV+, Ká+, G+, Pi+, R _I +, R ₂ +, Sa+	jot	A-, B-, BV-, G?, Ká? Pi?, R _I ?, R ₂ -
koni-pāl	Sa+	kastøl	B-, R _I ?, R ₂ -
koſl'	A+, R ₂ +	koni-pal	A-, B-, BV-, R ₂ -
lāpa-	R ₂ +, R _I ?	lalt	A-, B-, BV-, P?, Sa-
māqnil-	R ₂ +	mārsel	R ₂ -
moajil-	A+	māšas	A-, B-, BV-, G?, Ká?, Pi?, R _I ?, R ₂ -, Sa-
numi-pāl	A+, B+, BV+, R ₂ +	mos	A-, Ká?, R ₂ -
pāl-	Sa+	mus	B-, BV-, R ₂ ?, Sa-
pōx-	A+, R _I ?, R ₂ +, Sa+	mūwlaxi	A-, B-, BV-, Sa-
pora-	R _I ?, R ₂ +	nupal	A-, B-, BV-, Ká? Pi?, Sa-
sāj-	B+, BV+, Ká+, Pi+, Ká+, R ₂ +	owaltit	B-, BV-, R _I ?, Sa-
sis-	A+, B+, BV+, Ká+, Pi?	pält	B-, BV-, Pi?
tarmøl-	A+, Sa+	palit	R _I ?, R ₂ -, Sa-
wāta-	B+, BV+, Sa+	pasn	Ká?, Pi?, Sa+
		pasøl	R ₂ -
		pattiſ	A-, B-, BV-
		pattat	Sa-
		pēntøl	B-, BV-, R ₁ ?, R ₂ -, Sa-
		porat	Sa-
		širøl	R ₁ ?, R ₂ -, Sa-
		sis	B-, BV-, R ₂ -, Sa-
		sopi	A-, Sa-
		tāyl	Sa-
		tāra	A-, B-, BV-, R ₂ ?, Sa-
		tarmøl	A+, B-, BV-, Ká?, R ₂ ?, Sa-
		toriſ	A-, B-, BV-, Sa-
		ujal	Sa-
		ültta	A-, B-, BV-, G?, Ká?, Pi?, R ₂ ?
		urtiſ	B-, BV-, R ₁ ?, R ₂ -
		urøl	B-, BV-, R ₂ -, Sa-
		watſe	A?

Grammatikate järgi võivad muutuvad tagasõnad käänduda kolmes käändes: lokatiivis, latiivis ja ablatiivis. Käändelõppudes on sageli äratuntavad vanad soome-ugri käändeformandid. Muutuvad tagasõnad võivad moodustada kolmeliik-

melisi seeriaid, vastates kohapostpositsioonide puhul küsimustele kuhu?, kus?, kust? (Баландин 1960: 47, Баландин-Вахрушева 1957: 158, Ромбандеева 1976: 193, Сайнахова 1966: 7.) Muutuvad ühesõnalised postpositsioonid koosnevad, vastupidiselt liitsõnalistele, tavaliselt ühest substantiivist, võivad käänduda kolmes käändes. Peaaegu kõigil neil on etümoloogiline ja leksikaalne või ainult etümoloogiline vaste sugulaskeeltes. Näiteks mns kiwert etümoloogiline vaste on m kõvsta, mõlema tähendus 'sees, -s', ent h lipijn 'sees, -s' on vaid postpositsioon sama semantikaga sõnast (Сайнахова 1966: 7).

Postpositsioonid val- 'seas, vahel, keskel jne.', kiwar- 'sees, hulgas', poj- 'juures, kõrval', sāj- 'taga', sis- 'taga', wāta- 'ääres' esinevad iseseisvate täistähenduslike sõnadena ka tänapäeva mansi keeles (tähendused vastavalt 'pragu, vaheruum', 'sisemus; kauss', 'külg, pool' < vn бок; 'tagumine osa' < k sai 'selg; äär, kallas').

Muutuvad liitsõnalised postpositsioonid on kujunenud kahe tüve liitumise teel, kusjuures teiseks osiseks on sõna pāl 'pool, külg, osa'. Muutuvad liitsõnalised postpositsioonid esinevad samuti kolmes kohakäändes, ent muutub vaid postpositsiooni teine osis. (Баландин 1960: 47-48, Баландин-Вахрушева 1957: 158, Ромбандеева 1973: 193-194, Сайнахова 1966: 7, 8, 10.) Muutumatud tagasõnad taanduvad lihttüvelisele või liitsõnale, mis pole kindlas vormis, või siis käändsõna kindlale vormile. Nad ei käändu. Mõningaid neist kasutatakse nii postpositsiooni kui määrsõnana. (Баландин 1960: 158-159, Баландин-Вахрушева 1957: 46-47, Ромбандеева 1973: 193-195, Сайнахова 1966: 11.)

Lähtudes eespool toodud seisukohtadest, analüüsisin postpositsioonide esinemist mansi keele murdetekstides (Каннisto 1951-1963), mansi krestomaatias (Kálmán 1976) ja enda kogutud näiteis Sosva murdest, mis on tänapäeva mansi kirjakeele aluseks. Kuna enamiku allikmaterjalidest moodustavad rahvaluuletekstid, võib kõne alla tulla võimalus (lähemad uurimused puuduvad), et mansi rahvaluulekeel erineb elavast kõnekeelest, ja seega tuleb edasisi järeldusi võtta teatud reservatsiooniga. Ka murdeti on analüüsitud materjalide maht erinev. Murderühmade järgi oleks pilt järgmine: põhjarühmast 903 lk. (S 747 lk., ÜL 156 lk.), läänerühmast 262 lk. (A1 1 lk., P 244 lk., PV 17 lk.), idarühmast 740 lk. (K), lõunarühmast 62 lk. (T).

Analüüsitud tekstides esinevad järgmised muutuvad postpositsioonid: alm-pāl- 'taga', ēli-pāl-, jal-, joli-pāl- 'all', juji-pāl, kīwār-, koni-pāl- 'väljas', koṭl- 'keskel', ṽapa-, numi-pāl-, pāl-, pōy-, sāj-, sis- 'taga', tarmāl-, wāta-. Näitelauseid puudusid tagasõna māṅṅil kohta.

Tagasõna pāl- on peetud muutumatuks vormis palt (lok.), ent tekstides esines ka latiivi vormi:

S iā mā.n mōšn⁶ pālṅ ūnt³ lmaDs (Kannisto 1951: 242) 'Ja ta istus noorima Moš-naise juurde'

PV āṅ, šy pōrrāms uiaṅ, šy pāṅnā, uiaṅ, šy pōr kⁱērnā pē-kai, ts (Kannisto 1958: 326) 'Mees hüppas karu poole, karu jooksis metsa'

Postpositsiooni porat on osa uurijaid pidanud muutumatuks, osa muutuvaks. Muutumise kohta vaadeldud materjalides näiteid ei esinenud.

Vastupidiselt A. Sainahhova seisukohale osutus tagasõna tarmāl muutuvaks ka Tavda murdes. Sosva murdest on näiteid vaid muutumatu vormi kohta:

T tāls ṅō tēmōrn, miā.s (Kannisto 1951: 129) 'Istus hobusele, läks'

S ti. neyl²s, āṅma-l¹ṅ nāṅG tāmāl ūnli, iāṅiṅ ṅiGā ti. tōṅpi (Kannisto 1951: 214) 'Tuleb nüüd nähtavale, vaata, istub lehise otsas, vanamees sõuab nüüd'

Vaadeldud ainestikus leidub näitelauseid järgmiste muutumatute postpositsioonide kohta: ērt(ə)n '(ajal) kui', ṽōjt(ə)l 'nagu', ṽosit 'piki', jāt 'keskel', jot '-ga', kas-tāl 'jaoks', koni-pāl 'peale kellegi v. millegi', lālt 'vastu', māṅas 'kuna; jaoks', mus '-ni', mūwlayi 'ümber', nupāl 'suunas', pālit 'kaugusel; -pikkune', pattiy 'asemel', sirəl 'nagu', sis 'ajal', supi 'üle', tāra 'läbi', tarmāl 'peal', toriy 'suunas', uil 'ajal', ūltta 'üle', ur(ə)l 'moodi', watya 'lähedal'.

Näitelauseid puuduvad vaadeldud tekstides järgmiste tagasõnade kohta: ēntay 'ümber', yurip 'nagu', māṅsāl 'jaoks', mos '-ni', owaltit 'kellestki, millestki', pasāl '-ga', pattāt 'jooksul', pēntsāl 'asemel', tāyl '-ga', urtiy 'asemel'.

Võib seega väita, et mansi keeles on vähemalt 16 muutuvat ja 24 muutumatut postpositsiooni. Ühtlasi selgus, et muu-

tuvate tagasõnade käändumine kolmes käändes pole mansi keelele üldomane nähtus, nagu grammatikate põhjal võiks otsustada. Ainult tagasõnad yal-, kiwar- ja tarmäl- esinevad tekstides kõigis kolmes käändes, ülejäänud muutuvad vaid lokaatiivis ja latiivis.

Mansi postpositsioonidele võivad murdetekstide põhjal liituda sufiks. Näiteks am ēlipāl/m/t (-m on sg. 1. p. possessiivsufiks, -t on lok. lõpp) 'minu ees'. Eri possessiivsufikseid esines uuritud tekstides kokku 63 korral. Sosva murdest oli vastavaid näiteid 21, ÜL - 9, K - 19, P - 10, PV - 1, T - 3. Tagasõnadele võivad liituda subjektiivse hinnanngu sufiks -kwe, -kē (possessiivsufiksi ees), mis on deminutiivse tähendusega. Pejoratiivne on sufiks -riś (Pomбандеева 1973: 195). Näiteks: naŋ ēlipal/kē/n/t (-kē on deminutiivsufiks, -n on sg. 2. p. possessiivsufiks, -t on lok. lõpp) 'sinu ees'. Deminutiivsufikseid esines 4 korral. Sufiksi -riś kohta mainitud tekstides näitelauseid ei ole.

M. Liimola juhib tähelepanu ka rõhutava sufiksi k liitumisele postpositsioonidele (Kannisto 1961: 234). Rõhusufiksiga tagasõnade kohta on näitelauseid 3, kõik Konda murdest. Sufiksitate liikumise kord on järgmine: postpositsiooni tüvi + deminutiiv- või rõhusufiks + possessiivsufiks + käändelõpp, mis on tüüpiline skeem soome-ugri keeltele.

Mansi keele postpositsioonid täidavad lauses käände funktsiooni, asetsevad alati vahetult nimetavas käändes oleva noomenist põhisõna järel. Põhisõnaks võib olla substantiiv, numeraal, pronoomen või partitsiip.

Kõikides murderühmades on esindatud järgmised postpositsioonid: alm-pāl-, joli-pāl-, juji-pāl-, kiwar-, pē-, pōy-, tarmäl- muutuvatest ja muutumatuist tagasõnadest lot. Lounarühmas puuduvad näitelauseid tagasõnade ēli-pāl-, yal-, numi-pāl-, pora-, wāta-; josit, lalt, māyēs, mus, mūwlayi, nupäl, toriy, xōjt(ə)l. Läänerühmas puuduvad koni-pāl-, pora-, sis-; māyēs, nupäl, tāra. Idarühmas puudub josit. Ainult põhjarühma murdest on näitelauseid postpositsioonide ert(ə)n, yolt, koni-pal, kotl', pattiy, sirdl, sis; lāpa-, sāj-. Ainult Ülem-Lozvas esineb koni-pal, ainult Kondas jāt, māyl- 'vastu', watye, ainult Sosvas yolt, kotl', lāpa-.

Seega on analüüsitud tekstide põhjal üldkeelseid postpositsioone vaid 8 ja ainult põhjarühmas esinevaid 10 (3 neist vaid Sosva murdes). Muude tagasõnade osas on pilt eba-

ühtlane ja võib väita, et postpositsioonide kasutamine kirjakeeles ja nende tegelik esinemus murdeti on üsna lahkuminevad ilmingud.

Postpositsioonide funktsioonidest selgus järgmist. Muutuvaid tagasõnu kasutatakse: koha- (alm-päl-, ēli-päl-, yal-, joli-päl-, juji-päl, kiwar-, koni-päl-, kotl-, l'apa-, numi-pal-, päl-, põy-, sāj-, sis-, tarmäl-, wāta-), aja- (ēli-päl-, yal-, juji-päl-, kiwar-, pora-, sāj-, tarmäl-) ja viisimääruslikes (yal-) ühendeis. Muutumatuid postpositsioone kasutatakse aja- (ērt(ə)n), koha- (jāt, l'alt, mus, mūwlay i, palit, supi, tāra, ūltta, watʃa), võrdlus- (lōjt(ə)l, lōft, palit, siral, ur(ə)l, kaasolu- (jot) ja eesmärgilis-pohjuslikes (kastəl, māʃas, torij) konstruktsioonides.

Ilmne on tendents kasutada postpositsioone koos põhisõnaks oleva pronomeniaga teatud püsikonstruktsioonides, mille tähendus läheneb iseseisvale määrsõnale (aku jot 'üheskoos', ti ēli-pält 'varem, enne'). Tagasõna porat kasutatakse kindlates ajamäärustes teli porat 'talvel', pil porat 'marjaajal' jne. Postpositsioon nupəl on asendamtu liitarvõrdluse moodustamisel (wāt nupəl sāt 'kakkümmend seitse', sõnasõnalalt 'kolmekümne poole seitse').

L ü h e n d i d

A = Ahlqvist 1894; AL = Alam-Lozva murre; B = Баландин 1960; BV = Баландин-Вахрушева 1957; G = Гуя 1976; K = Kon-da murre; Ká = Kálmán 1976; P = Pelõmi murre; Pi = Pirroti 1972; PV = Põhja-Vagilski murre; R₁ = Ромбандеева 1966; R₂ = Ромбандеева 1973; S = Sosva murre; Sa = Сайнахова 1966; T = Tavda murre; ÜL = Ülem-Lozva murre.

K i r j a n d u s

A h l q v i s t , A. 1894, Wogulische sprachtexte nebst ent-wurf einer wogulischen grammatik. Aus dem nachlasse des verfassers herausgegeben von Y. Wichmann, Helsin-gissä (MSFOu VIII).

K á l m á n , B. 1976, Chrestomathia vogulica. Második át-dolgozott kiadás, Budapest.

- К а н н и с т о , А. 1951-1963, *Wogulische Volksdichtung*. Bearbeitet und herausgegeben von M. Liimola I-VI, Helsinki (MSFOu 101, 109, 111, 114, 116, 134).
- Р и р о т т и , G. 1972, *Grammatica Vogula*. (Con una scelta di poesia vogule.) - Quaderni Italo-Ungheresi 3, Mantova.
- Б а л а н д и н А.Н. 1960, Самоучитель мансийского языка, Ленинград.
- Б а л а н д и н А.Н., В а х р у ш е в а М.П. 1957, Мансийский язык. Учебное пособие для педагогических училищ, Ленинград.
- Г у я Я. 1976, Морфология обско-угорских языков. - Основы финно-угорского языкознания. Марийский, пермские и угорские языки, Москва, 277-332.
- Р о м б а н д е е в а Е.И. 1966, Мансийский язык. - Языки народов СССР III. Финно-угорские и самодийские языки, Москва, 343-360.
- Р о м б а н д е е в а Е.И. 1973, Мансийский (вогульский) язык, Москва.
- С а й н а х о в а А.И. 1966, Службные слова в мансийском языке, Москва. (Автореферат канд. дисс.)

А. М и х к е л ь с

(Тарту)

ОБЗОР МАНСИЙСКИХ ПОСЛЕЛОГОВ

Р е з ю м е

В описаниях послелогов мансийского языка осталось еще много неясного и противоречивого. В грамматиках перечисляются 19 изменяемых и 38 неизменяемых послелогов. Для выяснения истинного положения автором проанализировано 1967 страниц записей мансийского языка, в основном из сборника мансийского фольклора А. Каннисто. Оказывается, что и послелог pał является изменяемым. Послелог porat считается одними исследователями изменяемым, а другими — неизменяемым. О неизменяемости данного послелогога примеров в текстах не оказалось. А. Сайнахова считает, что послелог tarməl неизменяемый в северных диалектах и в тавдинском наречии. В тавдинском наречии нашлось предложение, в котором послелог стоит в направи- тельном падеже (lq̄ t̄marn).

По данным вышеназванных текстов можно сделать вывод, что в мансийском языке насчитывается не менее 16 изменяемых и 24 неизменяемых послелогов.

Выяснилось, что изменение послелогов в трех падежах не является в мансийском общезыковым явлением. Только послело- ги pał-, kīwar- и tarməl- встречаются во всех трех паде- жах, остальные — только в локативе и в лативе.